Ympäristöministeriö
Muistio
Neuvotteleva virkamies Penina Blankett

E -kirje/2017 vp
MmV 19.9.2017

E- kirje "Itämeren kalastusmahdollisuuksia koskeva TAC- ja kiintiöasetus "

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) julkaisi 31.5.2017 tieteelliset suositukset Itämeren kalakantojen TAC:eista (TAC = *Total allowable catch= suurin sallittu saalis)* vuodelle 2018. BSAC (*Baltic Sea Advisory Council*) julkaisi 7.7.2017 omat ehdotuksensa ja näiden perusteella komission on tehnyt oman ehdotuksensa Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2018 (29.8.201/). Suomen kannalta keskeisimmät ehdotukset liittyvät silakan, kilohailin, turskan sekä lohen TAC:hin. Ympäristöministeriö pitää ICES:in antamia suosituksia hyvinä ja esittää, että niitä tulee noudattaa kun päätetään vuoden 2018 kalakantojen kalastuskiintiöistä /TAC:eista.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen ICES:in neuvon mukainen kiintiösuositus on noin 17 prosenttia pienempi kuin kuluvan vuoden TAC eli 79 854 lohta. Jos TAC määriteltäisiin Itämeren lohen monivuotisen hoitosuunnitelman lähtökohdista, olisi vuoden 2018 TAC suunnilleen samalla tasolla kuin kuluvan vuoden TAC eli 95 928 lohta. Suosituksessaan ICES toteaa kuitenkin, että se ei ole arvioinut ehdotetun EUn lohen monivuotisen hoitosuunnitelman johdonmukaisuutta varovaisuusperiaatteen ja MSY:n kanssa. Näin ollen ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että Suomi ensisijaisesti kannattaa TAC:in pienentämistä ICES:n tieteellisen neuvon mukaisesti eli 79 854 loheen. Ympäristöministeriö pitää myös tärkeänä, että kaikki kalastuskuolevuus huomioidaan kalastuksen säätelyssä. Lisäksi kalastuksen valvonta tulee olla tehokasta ja toimintaan on varattu riittävät resurssit, jotta Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta.

Ympäristöministeriö korostaa sitä, että kalastuksen tulisi kohdistua hyvässä kunnossa oleviin kantoihin ja näin ollen kalastusta tulisi suunnata pois niiltä alueilta, joissa on suuri mahdollisuus sekakalastukseen. Samoin niiden jokien tilaa, joiden lohikannat ovat heikossa kunnossa, tulee parantaa. Suomessa sekä valtioneuvoston periaatepäätöksellä hyväksytty kalatiestrategia että lohi- ja meritaimenstrategia tähtäävät näihin toimiin. Nämä sisältyvät myös valtioneuvoston hyväksymään merenhoidon toimenpideohjelmaan.

Suomenlahden lohen osalta ympäristöministeriö kannattaa ensisijaisesti sitä, että Suomenlahden lohen TAC olisi tieteellisen neuvon mukainen eli noin 17 % pienempi kuin kuluvan vuoden TAC, joka tarkoittaa 8 670 lohta. Samoin ympäristöministeriö pitää esityksen mukaisesti kalastuksen kohdistumista istutettuihin lohiin tärkeänä

Pohjanlahden silakan osalta ICES on ensimmäistä kertaa antanut neuvon jossa on yhdistetty Selkämeren ja Perämeren silkkakantojen tiedot. Selvitysten perusteella Selkämeren silakkakanta osoitti merkittävää vähenemistä, joten Pohjanlahden silakan kutukanta arvioidaan olevan huomattavasti pienempi kuin vuosi sitten. Näihin tietojen perusteella ympäristöministeriö kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti eli vuoden 2018 TAC olisi 96 566 tonnia.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan, Riianlahden sekä läntisen silakkakantojen osalta ympäristöministeriö kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti.

Kilohailin osalta ICES nosti kiintiösuositustaan vuodelle 2017 melko reilusti vuodesta 2016, vaikka kanta ei ole enää niin runsas kuin se oli 1990 luvulla. Kanta on kuitenkin MSY-tilassa. Turskakannan parantamiseksi ICES suosittelee alueellista hoitosuunnitelmaa sillikalojen kalastukselle. Etenkin kilohailin, joka on turskan pääravintoa, kalastusta tulisi rajoittaa turskakannan keskeisimmillä esiintymisalueilla. Ympäristöministeriö kannattaa TAC:n vahvistamista siten, että se suurenisi 0,5 % kuluvaan vuoden TAC:iin verrattuna, joka tarkoittaa että vuoden 2018 olisi 262 310 tonnia, joka on kuitenkin maltillinen korotus.

Itäisen turskan kannan tilaa ei ole voitu arvioida tarkasti, joten ICES ei ole voinut suositella kannan kalastuskuolevuuden vaihteluväliä. ICES on laskenut turskan itäisten kantojen kiintiösuositusta vuodelle 2017 hieman vuodesta 2016. Kannan kokoa ei ole voitu arvioida tarkasti. Kannan kokoa kuvaavan indikaattorin mukaan kanta on pienentynyt vuosien 2011–2014 välillä ja vuosien 2015 ja 2016 luvuissa on nähtävissä pientä elpymistä. Vaikka kannassa olisi havaittu pientä kasvua, ovat vuosien 2015, 2016, 2017 kiintiöt olleet kuitenkin huomattavasti suurempia kuin ICES:n antamat suositukset.
Ympäristöministeriö pitääkin tärkeänä, että turskakannan tilan parantamiseksi sekä silakka-, kilohaili- ja turskakantojen monivuotisien hoitosuunnitelman velvoittaman varovaisuusperiaatteen mukaisesti ICES:n antamaa suositusta olennaisesti pienentää vuoden 2018 TAC:a tulee ehdottomasti noudattaa.

Turskan läntisen kantojen osalta ympäristöministeriö kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n suosittaman alarajan (1376 tonnia) neuvon mukaisesti. Kannan tilanne on todella huono johtuen mm. siihen kohdistuvasta ylikalastuksesta. Samoin kuin itäisen turskankannan niin myös läntisen turskakannan kiintiöt vuosille ovat olleet huomattavasti suuremmat kuin ICES:n suositukset. Ympäristöministeriö pitää ehdottoman tärkeänä, että ICES:in neuvoa noudatetaan tämän kannan suhteen ja että kaikki kalastuskuolevuus tulee huomioida kalastuksen säätelyssä.

Ankeriaan osalta ympäristöministeriö kannattaa ensisijaisesti ICES:n neuvoa ja komission ehdotusta, jonka mukaan kaikki kutukypsiin kaloihin kohdistuva kalastus, sekä virkistys- että ammattikalastus, Itämerellä olisi lopetettava. Kielto olisi voimassa siihen saakka kunnes on olemassa selkeää näyttöä kannan tilan parantumisesta. Ankerias on HELCOM Punaisen listan arvioinneissa (2013) määritelty Itämerellä äärimmäisen uhanalaiseksi (CR), joka tukee edellä mainittua esitystä. Samoin laji listattiin vuonna 2014 Bonnin sopimuksen (yleissopimus muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelemisesta) liitteeseen II, joka koskee muuttavia lajeja joiden suojelutilanne on epäsuotuisa tai joiden suojelu tarvitsee kansainvälistä yhteistyö esim. kansainvälisen sopimuksen muodossa. Tämä tukee esitystä joka kieltäisi kalastuksen Itämeren lisäksi myös muissa unionin merialueilla.
Ympäristöministeriö pitää myös tärkeänä kansallisten ankeriaanhoitosuunnitelmien päivittämistä sekä näiden suunnitelmien tehokasta toimeenpanoa, ankeriaan suojelutilanteen parantamiseksi.